

OCHIQ DARSLAR, PEDAGOGIK MAHORAT , INNOVATSION
PEDTEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH, OMMALASHTIRISH

Astanaqulova Gulchehra

*Surxondaryo viloyati Jarqo`rg`on tumani 11-maktabning rus tili
va adabiyoti o`qituvchisi*

Annotatsiya *O'quv jarayonida zamonaviy axborot texnologiyalarini qo'llash ta'lim metodlarining samaradorligini oshirishga, o'qituvchilar mehnat faoliyatining o'zgartirishiga, ularning pedagogik mahoratlarini takomillashtirishga, pedagogik tizimlarning tarkibiy o'zgarishiga samarali ta'sir etadi. Bu esa pedagogik jarayonni, uni axborotlashtirishni tashkil etish va boshqarishda o'ziga xos vazifalarni qo'yadi.*

Kalit So'zlar: *pedagogik mahorat, innovatsiyalar, o'quv jarayoni, hamkorlik qilish, mahorat;*

Pedagogik mahorat, o'qituvchilar va tarbiyachilarga pedagogik ijodkorlik, pedagogik texnika, ta'lim - tarbiya jarayonida o'qituvchi va o'quvchilarning o'zaro hamkorligi, muloqot olib borish taktikasi, nutq madaniyati, tafakkuri, tarbiyachining ma'naviy - ma'rifiy va tarbiyaviy ishlarini tashkii etish va amalga oshirish, bu jarayonda xulq-atvorni va hissiyotni jilovlay olish xususiyatlarini o'rgatadi va o'z kasbini rivojlantirib boruvchi pedagogik faoliyatlar tizimi to'g'risida ma'lumotlar beradi. Pedagogik mahorat o'qituvchilarning pedagogik faoliyati zamirida takomillashib boradi.

Ochiq darslar, pedagogik mahorat va innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning ommalashtirilishi o'quv jarayonini o'stirishda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon o'quvchilarni mustaqil fikrlashga, ta'lim jarayonida innovatsiyalardan foydalanishga imkon beradi va o'quv nazoratini oshiradi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar, birinchi navbatda, o'quv dasturlarini amaliyotga aylanishi, o'quvchilarning ilmiy-metodik ko'nikmalarini kuchaytirishi va ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishi bilan bog'liqdir.

Pedagogik mahorat, pedagoglar uchun zarur bo'lgan ta'lim va bilimlarni oshiradigan ilmiy-tajribaviy ko'nikmalar va mahoratni ifodalaydi. Bu esa, o'qituvchi o'quvchilarga qulay va samarali o'rgatish usullarini va metodikalarini qo'llashga va ularni o'zlashtirishga imkon beradi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar (masalan, interaktiv darsliklar, onlayn kurslar, ta'limning bir necha asosiy shakllari, gamifikatsiya, jismoniy ta'lim vositalari va boshqalar) o'quvchilarga ta'lim jarayonini yanada tortish va ularning ma'naviy va jismoniy rivojlanishiga yordam beradi. Bu texnologiyalar o'quvchilarning ilmiy-tajribaviy ko'nikmalarini yanada oshirish, ta'lim yo'nalishlarini kengaytirish, o'zlashtirish va motivatsiyani oshirishda muhim vazifalarni bajaradi.

Ochiq darslar bilan o'quvchilarga ilmiy bilimlarni amaliyotga o'tkazish, ularni o'zlashtirish va o'z fikrlarini ifoda qilish imkoniyatlarini yaratish mumkin. Bu usullar, o'quvchilarni mustaqil fikrlash, ishlab chiqish va o'zlashtirishga yo'l qo'yishda muhim vazifani bajarishga yordam beradi. Pedagogik mahorat va innovatsion texnologiyalar o'quvchilarda ma'lumotlar, ko'nikmalar va muammoni o'rganishda o'zgartirish yaratishga yordam beradi va ularning o'zining rivojlanishini ta'minlashga ko'maklashadi. Bu jarayon, o'quvchilarni jamiyat a'zolari sifatida tayyorlashda katta ahamiyatga ega.

1. Ochiq Darslar (Online Ta'lim): Ochiq darslar, o'quvchilar uchun geografik joylardan biron bir vaqt o'z vaqtida o'qishlarini ta'minlashda yirik muammo bo'lib chiqdi. Ochiq darslar, global ta'lim platformalari orqali xizmat qilmoqda, bu esa o'quvchilar uchun ko'proq imkoniyatlar yaratish imkonini beradi. Bu model, o'quvchilarga o'z vaqtlarida o'qishlari uchun erkinlik beradi va murabbiy-mu'allimlar uchun ham foydalanishni oshiradi.

2. Pedagogik Mahorat: Pedagogik mahorat, murabbiy-mu'allimlar uchun juda muhimdir. O'quv jarayonini tashkil etish, muloqot va ma'ruzalar ko'rsatish, masalalar hal qilish, o'quvchilarning o'zlashtirilgan ta'lim metodlarini qo'llash kabi ko'nikmalarga ega bo'lish juda muhimdir. Mahorat, ta'lim tizimi davlatidan o'quvchilarning o'zlashtirilgan o'qish yo'nalishiga qadar ko'tariladi.

3. Innovatsion Pedtexnologiyalaridan Foydalanish: Texnologiyalar, ta'limda boshqa bir mahsulot. Virtual realitet (VR), aumental realitet (AR), nutq-tiniqlik bilan interaktiv ta'lim vositalari, onlayn platformalar va boshqa innovatsion texnologiyalar, o'quvchilarning diqqatini jalb qilish va ta'lim jarayonini oyoqroq qilish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Bu texnologiyalar, darslar o'tkazilayotgan davlatga muvofiqlikda yangi yo'nalishlar va ta'lim usullarini rivojlantirish uchun ham muhimdir.

4. Ommalashtirish: Ta'lim tizimi va pedagogik praktika ommalashtirilishi, o'quvchilarning o'zlashtirilgan ta'lim shakllarini amalga oshirishga yordam beradi. Bu, ta'limning amaliy tajribaga o'girishini ta'minlash uchun zarur bo'lgan qadamdir. Murabbiy-mu'allimlar, innovatsion texnologiyalardan va yangi o'quv usullaridan foydalanish orqali ommalashtirishni oshirish uchun muayyan vaqtni ajratish kerak.

Bu jarayonlar bilan shug'ullanish, o'quvchilarning ta'limda yuqori darajada tortib yetishini va ularni XXI asrning talabalari sifatida tayyorlashni ta'minlaydi.

Tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, quyidagi to'rtta komponent pedagogik mahoratning asosini tashkil etuvchilari hisoblanadi: Pedagogik mahoratning tashkil etuvchi komponentlari:

- O'qituvchilik kashiga sadoqat;
- o'z fanining o'qitish metodikasini mukammal bilishi;
- pedagogik qobiliyatlarini namoyish eta olishi;
- pedagogik texnikani o'z o'rnida qo'llay bilishi.

O'qituvchilarning shaxsiy fazilatlari sirasiga iymon-e'tiqodi, dunyoqarashining kengligi, faolligi, odob-axloqi, fuqarolik burchini his qilishi, ma'naviyati, dilkashligi, talabchanligi, qat'iyligi va o'z maqsadlariga intilishi, insonparvarligi, huquqiy bilimdonligi mamlakatimizning ijtimoiy-siyosiy talablariga o'z fikr-mulohazasi bilan faol ishtirok etishi kiradi.

O'qituvchilarning kasbiy xususiyatlariga: o'z kasbini, bolalarni sevishi, ziyrakligi, hozirjavobligi, vazminligi, pedagogik nazokati, tasavvuri, qobiliyati, tashkilotchiligi, notiqlik madaniyati, chuqur va keng ilmiy saviyasi, kasbiy layoqatliligi, ma'naviy ehtiyoji va qiziqishi, intellekti, yangilikni anglay va qo'llay olishi, kasbiy ma'lumotni muntazam oshirishga nisbatan intilishi va boshqa fazilatlari kiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Дубровина И.В. “Зависимость развития познавательных интересов детей от характера их подготовки к школе”, “Некоторые актуальные психологопедагогические проблемы воспитания и воспитывающего обучения”. М., 1976. С. 291-300.
2. Кутикова Н.В. “Учитель о практике психологической помощи”. М., 1988.170 с.
3. Rasulova M. va boshqalar "Uchinchi mingyillikning bolasi" tayanch dasturi. Toshkent-2000 y.
3. Смирнова Е.О. “Психология ребенка”. М., 1997.
4. Y.M.Asadov “Maktab amaliy psixologiyasi”. Toshkent 1999.
5. K.K.Mamedov, R.B.Shoumarov, V.L.Podobed “Ruxuy rivojlanishi sustlashgan bolalar haqida”. Toshkent-1993 y.